

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะได้นำเสนอในหัวข้อต่อไปนี้

- 4.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.2 การดำเนินการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถาน
- 4.3 ทรัพยากรที่จำเป็นในการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถาน
- 4.4 ความต้องการของชุมชนในการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถาน
- 4.5 ข้อเสนอแนะในการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถาน

และได้นำเสนอรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างในด้านต่าง ๆ คือ ตำแหน่งหน้าที่ อายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ การรับทราบข้อมูล และความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอุทยานการศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพทั่วไป

สถานภาพทั่วไป	จำนวน (n = 257)	ร้อยละ
1. สถานภาพปัจจุบัน		
1) ศึกษาธิการอำเภอ	25	9.70
2) ผู้บริหารโรงเรียน	90	35.00
3) นักวิชาการ	25	9.70
4) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	49	19.10
5) พระสงฆ์	68	26.50
2. อายุปัจจุบัน		
1) น้อยกว่า 30 ปี	15	5.80
2) 30-39 ปี	71	27.60
3) 40-49 ปี	86	33.50
4) 50 ปีขึ้นไป	85	33.10
3. ระยะเวลาที่รับราชการหรือปฏิบัติหน้าที่		
1) 1 - 5 ปี	78	30.40
2) 6 - 10 ปี	47	18.20
3) มากกว่า 10 ปี	132	51.40
4. รับทราบเรื่องอุทยานการศึกษา		
1) ไม่ทราบ	17	6.60
2) ทราบ จากศึกษาธิการอำเภอ ผู้บริหาร โรงเรียน และการอบรมสัมมนา	240	93.40
5. เห็นด้วยกับการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถาน		
1) เห็นด้วย	251	97.70
2) ไม่เห็นด้วย	6	2.30

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

1) ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงมาเป็นพระสงฆ์ คิดเป็นร้อยละ 26.50 และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 19.10

2) อายุปัจจุบัน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.50 รองลงมามีอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 33.10

3) ระยะเวลาที่รับราชการ หรือปฏิบัติหน้าที่ในอำเภอนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากปฏิบัติหน้าที่มานานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 51.40

4) การรับทราบเรื่องอุทยานการศึกษา ส่วนมากรับทราบเรื่องอุทยานการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 93.40 จากแหล่งต่าง ๆ เช่น สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ การประชุมอบรม ผู้บริหารโรงเรียน และพระสงฆ์

5) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเห็นด้วย กับการจัดอุทยานการศึกษาในวัด คิดเป็นร้อยละ 97.70

4.2 การดำเนินการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถาน

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถาน ในเรื่อง (1) แนวทางการบริหารทั่วไปเกี่ยวกับการจัดอุทยานการศึกษา (2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในอุทยานการศึกษา และ (3) การจัดการและการให้บริการ ผู้วิจัยได้ศึกษาระดับความคิดเห็นของข้าราชการ ได้แก่ ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน และประชาชน-พระสงฆ์ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น และพระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในศาสนสถาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาพรวมนำเสนอในตารางที่ 5 และในรายละเอียดคนนำเสนอในตารางที่ 6

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความ ระดับความสำคัญของการดำเนินการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนาตามความคิดเห็นของข้าราชการและประชาชน-พระสงฆ์ โดยภาพรวม

การดำเนินการจัดอุทยานการศึกษา	ระดับความสำคัญ					
	ข้าราชการ (n = 140)		ประชาชน-พระสงฆ์ (n=117)		รวม (n = 257)	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
1) แนวทางการบริหารทั่วไปเกี่ยวกับการจัดอุทยานการศึกษา	3.53	0.30 มากที่สุด	3.46	0.39 มาก	3.50	0.35 มาก
2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในอุทยานการศึกษา	3.38	0.42 มาก	3.30	0.49 มาก	3.36	0.46 มาก
3) การจัดการและการให้บริการ	3.34	0.44 มาก	3.30	0.43 มาก	3.32	0.44 มาก
รวม	3.43	0.33 มาก	3.37	0.39 มาก	3.40	0.36 มาก

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 5 พบว่า การดำเนินการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถาน โดยภาพรวม ข้าราชการและประชาชน-พระสงฆ์ มีความเห็นว่า อุทยานการศึกษาในศาสนสถาน มีความสำคัญอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.40$) และเมื่อพิจารณาในรายด้าน ปรากฏว่าข้าราชการและประชาชน-พระสงฆ์ ให้ความสำคัญกับการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถานอยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน โดยเฉพาะข้าราชการเห็นว่า แนวทางการดำเนินการจัดอุทยานการศึกษามีความสำคัญอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 3.53$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความ ระดับความสำคัญของการดำเนินการจัดอุทยานการศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการและประชาชน-พระสงฆ์

การดำเนินการจัดอุทยานการศึกษา	ระดับความสำคัญ					
	ข้าราชการ (n = 140)			ประชาชน-พระสงฆ์(n=117)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. แนวทางการบริหารทั่วไปเกี่ยวกับการจัดอุทยานการศึกษา						
1) ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดอุทยานการศึกษาอย่างเพียงพอ เช่น งบประมาณอุดหนุนจากกรมการศาสนา	3.66	0.57	มากที่สุด	3.68	0.57	มากที่สุด
2) ผู้สนับสนุน กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ควรกระตุ้นและแนะนำชาวบ้านให้เข้าจนถึงประโยชน์ของอุทยานการศึกษา	3.63	0.51	มากที่สุด	3.62	0.51	มากที่สุด
3) ควรมีนโยบายการจัดตั้งอุทยานการศึกษาทั้งนโยบายระดับกรม จังหวัดและอำเภอ	3.68	0.48	มากที่สุด	3.52	0.58	มากที่สุด
4) ควรมีแผนการดำเนินงานหรือแผนปฏิบัติการอย่างชัดเจน	3.67	0.49	มากที่สุด	3.53	0.58	มากที่สุด
5) อุทยานการศึกษาเป็นของชุมชน ประชาชนควรรักษาความร่วมมือในการดูแลรักษา	3.64	0.57	มากที่สุด	3.53	0.55	มากที่สุด
6) ควรระบุภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน	3.59	0.55	มากที่สุด	3.49	0.64	มาก
7) จัดให้พระสงฆ์ ทำการอบรมและให้ความรู้แก่ชาวบ้านและนักเรียนในอุทยานการศึกษา	3.50	0.58	มาก	3.50	0.57	มาก

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความ ระดับความสำคัญของการดำเนินการจัดการคุณภาพ ตามความคิดเห็นของข้าราชการและประชาชน-พระสงฆ์ (ต่อ)

การดำเนินการจัดการคุณภาพ	ระดับความสำคัญ					
	ข้าราชการ (n = 140)		ประชาชน-พระสงฆ์(n=117)		รวม (n = 257)	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ	$\bar{X}$	S.D. แปลความ
8) ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษาศรให้การสนับสนุนและจัดหาปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็น	3.49	0.61 มาก	3.50	0.58 มาก	3.49	0.59 มาก
9) ควบคุมดูแลกิจกรรมและโครงการที่จะดำเนินการในหน่วยงานอุทยานการศึกษา	3.59	0.56 มากที่สุด	3.38	0.63 มาก	3.49	0.60 มาก
10) ควบให้ครูหรือวิทยุชุมชนชาวบ้าน มาให้ความรู้แก่ผู้สนใจ	3.54	0.54 มากที่สุด	3.40	0.54 มาก	3.47	0.55 มาก
11) ควบให้หน่วยงานที่รับผิดชอบกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ	3.52	0.50 มากที่สุด	3.38	0.60 มาก	3.46	0.55 มาก
12) อุทยานการศึกษาศรมีอาณาเขตที่แน่นอนเป็นส่วนต่างหากจากวัดแต่อยู่ในเขตพุทธาวาส	2.89	0.89 มาก	3.04	0.82 มาก	2.96	0.86 มาก
รวม	3.53	0.30 มากที่สุด	3.46	0.39 มาก	3.50	0.35 มาก

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความ ระดับความสำคัญของการดำเนินการจัดอุทยานการศึกษา ตามความคิดเห็นของ
ข้าราชการและประชาชน-พระสงฆ์ (ต่อ)

การดำเนินการจัดอุทยานการศึกษา	ระดับความสำคัญ					
	ข้าราชการ (n = 140)		ประชาชน-พระสงฆ์ (n=117)		รวม (n = 257)	
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในอุทยานการศึกษา						
1) จัดห้องสมุดประชาชนหรือที่อ่านหนังสือ	3.59	0.59	มากที่สุด	3.50	0.62	มาก
2) จัดศูนย์รวมข่าวสารและข้อมูลทางด้านวิชาชีพ	3.50	0.53	มาก	3.38	0.64	มาก
3) จัดให้มีการแสดงพระธรรมเทศนา	3.41	0.63	มาก	3.50	0.62	มาก
4) จัดให้มีสวนสมุนไพร	3.51	0.57	มากที่สุด	3.27	0.69	มาก
5) จัดให้มีหอกระจายข่าว	3.56	0.66	มากที่สุด	3.39	0.74	มาก
6) จัดให้มีสวนพฤกษศาสตร์	3.46	0.59	มาก	3.18	0.65	มาก
7) จัดให้มีพิพิธภัณฑ์การศึกษา	3.35	0.66	มาก	3.30	0.65	มาก
8) จัดห้อง/มววิชาการ	3.35	0.68	มาก	3.31	0.70	มาก
9) จัดศูนย์บริการสื่อการศึกษาและห้องสำหรับใช้สื่อ	3.16	0.70	มาก	3.23	0.65	มาก
10) จัดให้มีสวนสุขภาพ	3.12	0.74	มาก	3.21	0.71	มาก
รวม	3.38	0.42	มาก	3.33	0.49	มาก
				3.36	0.46	มาก

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความ ระดับความสำคัญของการดำเนินการจัดอุทยานการศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการและประชาชน-พระสงฆ์ (ต่อ)

การดำเนินการจัดอุทยานการศึกษา	ระดับความสำคัญ					
	ข้าราชการ (n = 140)			ประชาชน-พระสงฆ์(n=117)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
3. การจัดการและการให้บริการ						
1) มีคณะกรรมการดำเนินการจัดอุทยานการศึกษา	3.59	0.60	มากที่สุด	3.45	0.65	มาก
2) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดอุทยานฯ และการดูแลรักษา	3.54	0.58	มากที่สุด	3.48	0.60	มาก
3) จัดการประชุมสัมมนาและเผยแพร่กิจกรรมของอุทยานการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.44	0.64	มาก	3.43	0.51	มาก
4) จัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น น้ำดื่ม ห้องสุขา ห้องปฐมพยาบาล	3.38	0.65	มาก	3.45	0.65	มาก
5) จัดให้ครูและนักเรียนได้เข้าร่วมในการจัดสื่อต่าง ๆ	3.38	0.58	มาก	3.39	0.60	มาก
6) จัดแบ่งบริเวณความรับผิดชอบให้เป็นสัดส่วน	3.25	0.67	มาก	3.21	0.65	มาก
7) จัดทำป้ายแสดงสถานที่และกิจกรรมที่ชัดเจน	3.40	0.63	มาก	3.23	0.67	มาก
8) จัดทำตารางกิจกรรมและสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในอุทยานการศึกษา	3.24	0.68	มาก	3.20	0.66	มาก
9) กำหนดระเบียบในการใช้อุทยานการศึกษา	3.21	0.75	มาก	3.19	0.68	มาก
10) การกำหนดระยะเวลาในการใช้อุทยาน ฯ	3.01	0.85	มาก	2.98	0.86	มาก
รวม	3.34	0.44	มาก	3.30	0.43	มาก
				3.32	0.44	มาก

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 6 พบว่า

4.2.1 แนวทางการบริหารทั่วไปเกี่ยวกับการจัดอุทยานการศึกษา ในภาพรวม ทั้งข้าราชการและประชาชน-พระสงฆ์ เห็นว่า มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.50$) และเมื่อพิจารณาในรายเรื่องพบว่า ข้าราชการและประชาชน-พระสงฆ์ ให้ความสำคัญกับแนวทางการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถานอยู่ในระดับมากที่สุด 6 เรื่อง ที่สำคัญ 3 เรื่อง ได้แก่

ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดอุทยานการศึกษาอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 3.67$) ผู้นำชุมชน กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ควรกระตุ้นและแนะนำชาวบ้านให้เข้าถึงประโยชน์ของอุทยานการศึกษา ($\bar{x} = 3.62$) ควรมีนโยบายการจัดตั้งอุทยานการศึกษา ทั้งระดับกรม จังหวัด และอำเภอ ($\bar{x} = 3.61$)

เมื่อพิจารณากลุ่มตัวอย่างแยกทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า ในส่วนของข้าราชการนั้น ในภาพรวมมีความเห็นว่า แนวทางการดำเนินการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถาน มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 3.53$) และเมื่อพิจารณาในรายเรื่องพบว่า ข้าราชการให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด 9 เรื่อง แต่ที่สำคัญ 3 อันดับแรก คือ เรื่องควรมีนโยบายการจัดตั้งอุทยานการศึกษาทั้งระดับกรม จังหวัด และอำเภอ ควรมีแผนการดำเนินงาน หรือแผนปฏิบัติการอย่างชัดเจน ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดอุทยานการศึกษาอย่างเพียงพอ

ประชาชน-พระสงฆ์มีความเห็นว่า แนวทางการดำเนินการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถาน มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.46$) และเมื่อพิจารณาในรายเรื่องพบว่า ประชาชน-พระสงฆ์ ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด 5 เรื่อง ที่สำคัญ 3 อันดับแรก คือ เรื่องการจัดสรรงบประมาณในการจัดอุทยานการศึกษาอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 3.67$) ผู้นำชุมชน กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ควรกระตุ้นและแนะนำชาวบ้านให้เข้าถึงประโยชน์ของอุทยานการศึกษา ($\bar{x} = 3.62$) อุทยานการศึกษาเป็นของชุมชนประชาชนควรร่วมมือในการดูแลรักษา ($\bar{x} = 3.53$)

4.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในอุทยานการศึกษา โดยภาพรวม ทั้งข้าราชการและประชาชน-พระสงฆ์เห็นว่า มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.36$) และเมื่อพิจารณาในรายเรื่องพบว่า ข้าราชการและประชาชน-พระสงฆ์เห็นว่า การจัดห้องสมุด

ประชาชนหรือที่อ่านหนังสือ มีระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{x} = 3.55$) ส่วนเรื่องอื่น ๆ มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก

ในส่วนของการสำรวจการนั้นพบว่า มีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในอุทยานการศึกษา โดยภาพรวม มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.38$) และเมื่อพิจารณาในรายเรื่องพบว่า กิจกรรมที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด 3 กิจกรรม คือ 1) จัดห้องสมุดประชาชนหรือที่อ่านหนังสือพิมพ์ ($\bar{x} = 3.59$) 2) จัดให้มีหอกระจายข่าว ($\bar{x} = 3.56$) 3) จัดให้มีสวนสมุนไพร ($\bar{x} = 3.51$) ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ เห็นว่ามีความสำคัญอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง

สำหรับประชาชน-พระสงฆ์ มีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในอุทยานการศึกษามีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.33$) และเมื่อพิจารณาในรายเรื่องพบว่า ประชาชน-พระสงฆ์ให้ความสำคัญกับกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม ที่สำคัญ 3 อันดับแรก คือ 1) จัดให้มีการแสดงธรรมเทศนา ($\bar{x} = 3.50$) 2) จัดห้องสมุดประชาชนหรือที่อ่านหนังสือ ($\bar{x} = 3.50$) และ 3) จัดให้มีหอกระจายข่าว ($\bar{x} = 3.39$)

4.2.3 การจัดการและการให้บริการสำรวจการ ประชาชน-พระสงฆ์เห็นว่า มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.32$) และเมื่อพิจารณาในรายเรื่องพบว่า กิจกรรมการจัดการและการให้บริการมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด 2 กิจกรรม คือ 1) มีคณะกรรมการดำเนินงานอุทยานการศึกษา ($\bar{x} = 3.53$) และ 2) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดอุทยานการศึกษาและดูแลรักษา ($\bar{x} = 3.51$) ส่วนเรื่องอื่น ๆ มีความสำคัญอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง

ในส่วนของการสำรวจการมีความเห็นว่า กิจกรรมการจัดการและการให้บริการนั้น มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.34$) และเมื่อพิจารณาในรายเรื่องพบว่า มีกิจกรรมที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด 2 กิจกรรมคือ 1) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดอุทยานการศึกษาและการดูแลรักษา ($\bar{x} = 3.54$) และ 2) มีคณะกรรมการดำเนินงานอุทยานการศึกษา ($\bar{x} = 3.59$) ส่วนเรื่องอื่น ๆ มีความสำคัญอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง

สำหรับประชาชน-พระสงฆ์ มีความเห็นว่า การดำเนินการจัดอุทยานการศึกษาในเรื่องการจัดการและการให้บริการ มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.30$) และเมื่อพิจารณาในรายเรื่องพบว่า ทุกกิจกรรมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ที่สำคัญ 3 อันดับแรก

- คือ 1) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดอุทยานและการดูแลรักษา ($\bar{x} = 3.48$) 2) จัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น น้ำดื่ม ห้องสุขา หรือห้องปฐมพยาบาล ($\bar{x} = 3.45$) และ 3) มีคณะกรรมการดำเนินงานอุทยานการศึกษา ($\bar{x} = 3.45$)

4.3 ทรัพยากรที่จำเป็นในการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถาน

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดอุทยานการศึกษานั้น สิ่งที่พบก็คือ ควรจัดให้อุทยานการศึกษามีความเขียว ร่มรื่น และเป็นแหล่งรวมความรู้ต่าง ๆ ดังนั้น ทรัพยากรหรือปัจจัยที่จำเป็นจะต้องจัดหามาไว้ในอุทยานการศึกษานั้น จึงควรมีการเตรียมให้พร้อม ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาสำรวจระดับความคิดเห็นของข้าราชการ ประชาชน-พระสงฆ์ เพื่อให้ทราบถึงระดับความจำเป็นของทรัพยากรหรือปัจจัยที่ควรจัดหามาไว้ในอุทยานการศึกษาในวัด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังปรากฏในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความ ความคิดเห็นเกี่ยวกับทรัพยากรที่จำเป็นในการจัดอุทยานการเรียนรู้ในสถานตามความคิดเห็นของข้าราชการและประชาชน-พระสงฆ์

	ระดับความคิดเห็น					
	ทรัพยากรที่จำเป็นในการจัดอุทยานการเรียนรู้			ระดับความคิดเห็น		
	ข้าราชการ (n = 140)		ประชาชน-พระสงฆ์ (n=117)	รวม (n = 257)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1) ที่อ่านหนังสือ	3.72	0.45	มากที่สุด	3.61	0.60	มากที่สุด
2) ห้องสมุด ส่วนหนังสือ	3.51	0.68	มากที่สุด	3.48	0.66	มากที่สุด
3) ส่วนศูนย์ไฟ	3.48	0.59	มาก	3.29	0.67	มาก
4) ผู้รู้หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน	3.44	0.65	มาก	3.31	0.78	มาก
5) ส่วนป่า ไม้ยืนต้นที่สงวนไว้	3.41	0.74	มาก	3.34	0.73	มาก
6) ศาลาธรรม	3.36	0.64	มาก	3.32	0.68	มาก
7) หอกระจายข่าว	3.27	0.62	มาก	3.43	0.69	มาก
8) ส่วนไม้ดอก	3.34	0.70	มาก	3.23	0.74	มาก
9) ศาลาพักผ่อน	3.25	0.70	มาก	3.21	0.77	มาก
10) ส่วนพันธุ์ไม้นานาพรรณ	3.21	0.76	มาก	3.07	0.83	มาก
11) ส่วนหย่อม	3.20	0.68	มาก	3.08	3.14	มาก
12) ส่วนสุขภาพ	3.13	0.74	มาก	3.15	0.71	มาก
13) สระน้ำ	3.09	0.80	มาก	3.11	0.85	มาก
14) ห้องแสดงศิลปกรรมบ้านภาคต่าง ๆ	3.12	0.74	มาก	3.04	0.77	มาก
15) โบราณวัตถุ	3.11	0.76	มาก	2.95	0.82	มาก

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความ ความคิดเห็นเกี่ยวกับทรัพยากรที่จำเป็นในการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนาตามความคิดเห็นของข้าราชการและประชาชน-พระสงฆ์ (ต่อ)

	ระดับความคิดเห็น					
	ข้าราชการ (n = 140)			ประชาชน-พระสงฆ์(n=117)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
ทรัพยากรที่จำเป็นในการจัดอุทยานการศึกษาในวัด						
16) ห้องบรรยายและสัมมนา	3.04	0.81	มาก	3.03	0.79	มาก
17) แผ่นภาพแสดงเรื่องราวต่าง ๆ	3.04	0.72	มาก	3.02	0.69	มาก
18) เรือนเพาะชำ	3.01	0.82	มาก	2.99	0.77	มาก
19) ส่วนนิมิตการเกษตร	2.96	0.86	มาก	3.02	0.82	มาก
20) วิดีโอ และสไลด์ทางด้านวิชาการและวิชาชีพ	2.98	0.87	มาก	3.00	0.84	มาก
21) ภาพฝาผนัง	3.00	0.73	มาก	2.94	0.71	มาก
22) รูปปั้น	2.89	0.81	มาก	2.81	0.86	มาก
รวม	3.21	0.41	มาก	3.16	0.51	มาก
				3.18	0.46	มาก

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 7 พบว่า โดยภาพรวมแล้ว ทั้งข้าราชการและประชาชน-พระสงฆ์ มีความเห็นว่า ทรัพยากรหรือปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวมีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีในอุทยานการศึกษาในวัด โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.18$) และเมื่อพิจารณาในรายด้านก็พบว่า ทรัพยากรหรือปัจจัยที่มีความต้องการมากที่สุด คือ ที่อ่านหนังสือ ($\bar{x} = 3.67$) ส่วนทรัพยากรหรือปัจจัยด้านอื่น ๆ มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

4.4 ความต้องการของชุมชนในการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถาน

ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยมุ่งหมายที่จะสำรวจความคิดเห็นของข้าราชการ และประชาชน-พระสงฆ์ ในเรื่องความต้องการของชุมชนที่จะจัดให้มีอุทยานการศึกษาในวัด ซึ่งเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ของประชาชนในท้องถิ่น โดยไม่จำกัดระดับการศึกษาหรืออายุที่เรียกว่า เป็นการศึกษาตลอดชีวิต ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังปรากฏในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปรความ ระดับความต้องการในการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการและประชาชน-พระสงฆ์

ความต้องการของชุมชนในการจัดอุทยานการศึกษาในวัด	ระดับความต้องการ					
	ข้าราชการ (n = 140)			ประชาชน-พระสงฆ์(n=117)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1) อุทยานการศึกษาควรมุ่งเน้นให้ชาวบ้านรักการอ่านและการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.65	0.55	มากที่สุด	3.60	0.54	มากที่สุด
2) ประชาชนควรร่วมมือร่วมใจในการจัดอุทยานการศึกษา	3.59	0.60	มากที่สุด	3.57	0.56	มากที่สุด
3) เน้นการให้วัสดุหาง่ายในท้องถิ่นในการจัดทำสื่อต่าง ๆ	3.36	0.61	มาก	3.30	0.70	มาก
4) มีแหล่งน้ำสะอาด บ่อน้ำ	3.26	0.64	มาก	3.30	0.71	มาก
5) จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้	3.26	0.69	มาก	3.23	0.69	มาก
6) มีการจัดสื่อการเรียนรู้ การสาธิต และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	3.28	0.70	มาก	3.22	0.79	มาก
7) อุทยานการศึกษาควรมีบริเวณกว้างขวาง	3.15	0.65	มาก	3.31	0.68	มาก
8) ไม่ควรห่างจากถนนสายหลักโดยอยู่ใกล้ชุมชน/หมู่บ้าน	3.04	0.85	มาก	3.11	0.72	มาก
9) อุทยานการศึกษาจัดให้เป็นสัดส่วนไม่ปะปนกับพระสงฆ์	2.94	0.88	มาก	3.03	0.86	มาก
10) อยู่ใกล้สถานที่ราชการ โรงเรียน สถานีรถไฟและรถโดยสารประจำทาง	2.90	0.82	มาก	2.98	0.81	มาก
11) อยู่ใกล้โบราณสถานหรือพิพิธภัณฑสถาน	3.26	0.69	มาก	3.23	0.69	มาก
รวม	3.19	0.42	มาก	3.22	0.48	มาก
รวม	3.21	0.45	มาก	3.21	0.45	มาก

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 8 พบว่า ในภาพรวม ข้าราชการและประชาชน-พระสงฆ์ มีความต้องการให้มีการจัดอุทยานการศึกษาในวัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.21$) และทั้งในส่วนของข้าราชการ ($\bar{x} = 3.19$) และประชาชน-พระสงฆ์ ($\bar{x} = 3.22$) เมื่อพิจารณาในรายเรื่องก็พบว่า ทั้งในภาพรวมและรายละเอียด ข้าราชการและประชาชน-พระสงฆ์ มีความต้องการในการจัดอุทยานการศึกษาในวัดอยู่ในระดับมากที่สุด 2 เรื่อง คือ 1) อุทยานการศึกษาควรมุ่งเน้นให้ชาวบ้านรักการอ่าน และการเรียนรู้ด้วยตนเอง และประชาชนควรให้ความร่วมมือร่วมใจในการจัดอุทยานการศึกษา สำหรับความต้องการในการจัดอุทยานการศึกษาในวัดในเรื่องอื่น ๆ ข้าราชการ และประชาชน-พระสงฆ์ มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง ตามลำดับ ดังนี้คือ

- 1) เน้นการใช้วัสดุหาง่ายในท้องถิ่นจัดทำสื่อต่าง ๆ ($\bar{x} = 3.33$)
- 2) มีแหล่งน้ำสะอาด บ่อน้ำ ($\bar{x} = 3.28$)
- 3) จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำ เพื่อทำหน้าที่แนะนำในการใช้ ($\bar{x} = 3.25$)
- 4) มีการจัดสื่อการเรียนรู้ การสาธิต และการศึกษาด้วยตนเอง ($\bar{x} = 3.25$)
- 5) ควรมีบริเวณกว้างขวาง ($\bar{x} = 3.22$)
- 6) ไม่ควรห่างจากถนนสายหลัก โดยอยู่ใกล้ชุมชน/หมู่บ้าน ($\bar{x} = 3.07$)
- 7) ควรจัดให้เป็นสัดส่วนไม่ปะปนกับพระสงฆ์ ($\bar{x} = 2.98$)
- 8) อยู่ใกล้สถานที่ราชการ โรงเรียน สถานีรถไฟ และรถโดยสารประจำทาง ($\bar{x} = 2.94$)
- 9) อยู่ใกล้โบราณสถานหรือพิพิธภัณฑสถาน ($\bar{x} = 2.75$)

4.5 ข้อเสนอแนะในการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถาน

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยได้คำตอบจากกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดอุทยานการศึกษา ซึ่งเป็นการประมวลคำตอบจากคำถามปลายเปิด ซึ่งปรากฏผลดังนี้

- 1) ความเหมาะสมในการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถาน เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในชนบท สร้างความสงบทางด้านจิตใจ กล่อมเกลา และอบรมสั่งสอนประชาชนให้ยึดมั่นในศีลธรรมอันดี สถานที่ที่มีบริเวณกว้างขวางและร่มรื่น สงบเหมาะสำหรับการศึกษาค้นคว้า เพราะประชาชนใช้บริเวณวัดในงานพิธีต่าง ๆ ทางด้านประเพณีและวัฒนธรรมอยู่แล้ว และควรจัดให้เป็นสัดส่วนระหว่างอุทยานศึกษากับที่อยู่ของพระสงฆ์

2) การจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถาน จะสนองความต้องการของชุมชนในด้านการศึกษา เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยไม่มีขอบเขตจำกัด ขยายโอกาสของประชาชนในการแสวงหาความรู้ และการฝึกหัดอาชีพ รวมทั้งการรับข่าวสารข้อมูลที่เป็นจริงและทันต่อเหตุการณ์

3) พระสงฆ์ควรมียุทธยานอุทยานการศึกษาในวัดพระสงฆ์มีความรู้ความสามารถในการอบรมสั่งสอน หรือการถ่ายทอดความรู้ จึงควร เป็นผู้ฝ่ายสงฆ์ดำเนินการจัดอุทยานการศึกษา นอกจากนั้นพระสงฆ์จะช่วยในด้านการศึกษาสัมพันธ์และแนะนำสิ่งต่าง ๆ ในอุทยานการศึกษาแก่ประชาชนได้

4) ผู้นำชาวบ้าน กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ควรมียุทธยานในการให้การดูแลรักษา ร่วมมือสนับสนุน การจัดและร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินงานของอุทยานการศึกษา ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบ และเข้าใจในวิธีการดำเนินการของอุทยานการศึกษา และมุ่งเน้นการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาเก็บรวบรวมไว้ในอุทยานการศึกษา

5) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ เรื่องของการมีนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ตลอดจนทุกฝ่ายควรสนับสนุนงบประมาณแก่อุทยานการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ